

Tereza Kříklánová

Funkce a překladové ekvivalenty anglického plusquamperfekta

The Past Perfect – its Functions and Translation Equivalents

Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, září 2009, 70 s. + příloha

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Terezy Kříklánové předkládá popis překladových protějšků anglického plusquamperfekta. Cílem je porovnat, jak se významy vyjádřené složeným časem vyjadřují v češtině, která disponuje jedním časem minulým, ale naopak má kategorii vidu.

Teoretická část práce srovnává anglický a český temporální systém, zmiňuje mezijazykový rozdíl v ne/přítomnost kategorie vidu a srovnává jej s termínem *aspect* a soustředí se zejména na syntaktické (nepřímá řeč, typ vedlejší věty) a textové podmínky (dlouhá vyprávění), které s užitím plusquamperfekta souvisejí. Dotaz k této části: může autorka vysvětlit, proč traktuje užití předminulého času po *wish* ve zvláštním oddíle (a nadpisem *vyjádření modality*); jde také o syntakticky podmíněné užití, srovnatelné např. s přímou řečí 2.6). Teoretickou část uzavírají poznámky k závaznosti užití času.

Materiál k popisu byl získán excerpce *Paraconcem*, celkem bylo získáno 120 dvojic ze čtyř románů (30 prvních výskytů). Příklady reprezentovaly užití perfekta v hlavní větě a v závislé zhruba rovnoměrně (47% vs 53%) a byly dále rozděleny dle významových kategorií dle Leeche 1971/2004 (a) state/habit, b) past in past, c) resultative past a d) remote past). Dotaz: Je i kategorie d) na str. 30 převzata z Leeche? Je tato sémantická klasifikace uvedena v teoretické kapitole?

U hlavních vět obsahujících plusquamperfektum je nejčteněji zastoupen význam „minulost před jiným dějem minulým“ (cca polovina užití plusquamperfekta v hlavní větě), třetinu příkladů je představuje význam rezultativní. Vedlejší věty byly nejprve klasifikovány dle typu (nejzastoupenější jsou věty adjektivní vztažné 52% a obsahové 33%), se stejnou proporcí významů „past in past“ – přes polovinu případů. Autorka při analýze popisuje jednotlivé významové skupiny, zaměřuje se na indikátory časových a ‚vidových‘ významů v anglickém originálu, tak při jejich převodu do češtiny. Pozornost je věnována sémantickým vlastnostem predikace (stavová/dějová, a/telická) a přítomnosti adverbálních určení. Ukazuje, že pokud se jedná o stav v předminulosti, v angličtině převažují slovesa atelická a nedynamická, v češtině jim pak odpovídá vid nekonavý slovesa (jedná se o neukončený stav). U této skupiny se také nevyskytovala adverbální určení. U vyjadřování významu

předminulosti se teličnost jeví jako dostatečný indikátor předčasnosti (spolu s kontextem), na rozdíl od atelických predikací, které vyžadují doplnění adverbialním určením, v češtině pak dokonavým videm (str. 36). U predikací vyjadřujících dokončenost před jiným dějem minulým je korelace českého dokonavého vidu zřejmá. Autorka postupuje analogicky u závislých vět a dělí případy tam zastoupené do sémantických skupin. Může v této souvislosti autorka vysvětlit, proč se rozhodla podmínkové věty (third conditional) traktovat zvlášť a nikoliv jako podtyp adverbialních vedlejších vět?

Celkově práce podává podrobný a zajímavý rozbor anglických vět a jejich českých protějšků, a je také po formální stránce zpracována kvalitně; v některých částech a také v závěru by však byla zajímavější větší míra syntézy či kvalitativní hodnocení a formulační stručnost (vícekrát opakované citace, např. str. 58) na úkor výčtu apod., i když je zřejmé, že provést takové celkové hodnocení s mnoha proměnnými je obtížné.

Poznámky k jednotlivostem:

?dvojí způsob citace, str. 13, 14 (Dušková 226 x Dušková 1994: 227)

str. 14 citace: show a major *diverge* ?

str. 34 – *feature* which proved ... člen

str. 36 – užití *especially*, jako kontrastního prostředku?

str. 58 – as a *correspondent*?, are concerned *in* adverbials

str. 61- the frequency is 11 examples on 1000 words, .. *whose* possibility to be changed ... -

Proč je v závěru (str. 61) zmiňována frekvence plusquamperfekta, když ve vlastní části se o ní nemluví?

Závěr: Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Terezy Kříklánové naplňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. K obhajobě ji doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře až výborně*.

V Praze, 7. září 2009

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

